Taristu sabotaaž

Ohuhinnang: kriitilise taristu tahtlik sabotaaž järgmise kahe aasta jooksul on vähe tõenäoline, ent allveeühenduste kahjustamise intsident järgmise kahe aasta jooksul on tõenäoline. Seega on oluline planeerida selle kaitsmiseks tegevusi kiirendatud tempos ning tegeleda vajalike regulatiivsete korrektuuride ja täiendavate kaitsemehhanismide rakendamisega.

Kuna Lääne toetuse ja abi katkemine on Venemaa jaoks Ukraina alistamise peamine eeltingimus, on Kreml otsustanud panuseid tõsta ning käivitanud lääneriikide, sealhulgas Eesti vastu sihiliku sabotaažikampaania. Vene eriteenistuste juhitud kampaania peaks Moskva arvestuste kohaselt külvama hirmu ja segadust ning lääneriigid otsustavalt Ukrainast eemale tõukama. Samuti on Kremli eesmärk otseselt häirida ja lõhkuda Ukrainale mõeldud sõjalise ja tsiviiltoetuse tarneahelaid.

Terve 2024. aasta jooksul nägime Euroopas Venemaa sõjaväeluure GRU instrueerimisel toime pandud süütamisi, vandalismiakte, sabotaažiakte või nende katseid. Venemaa püüab hübriidoperatsioonide abil Euroopat destabiliseerida ning õõnestada kollektiivset tahet Ukrainat toetada.

Kuigi tõenäoliselt ei õnnestu Kremlil käimasolevat sabotaažikampaaniat vastasseisus Ukraina ja Läänega eduks konverteerida, ei saa Lääne poliitiline kogukond ega laiem avalikkus Venemaa intensiivistunud vaenutegevusest mööda vaadata. Võimalike valearvestuste ja kampaania vägivaldse loomuse tõttu kaasneda võivate tõsisemate kahjude, sealhulgas inimkannatanute risk on selleks lihtsalt liiga suur. Seepärast on Lääne seisukohalt kriitiline välja töötada adekvaatsed vastumeetmed, et heidutada Moskva varjatud tegutsemisvabadust ning edasist võimalikku veelgi riskialtimat vaenukäitumist.

OHUD

- Kuigi enamikul juhtudel jäävad sabotaažikatsed omistamata ning mõnel juhul osutuvad õnnetusjuhtumiteks, on lääneriikides täheldatud Venemaa sabotaažikatsete tõusu. Mõttekoja CSIS-i andmeil on Venemaa rünnakute arv aastatel 2023–2024 peaaegu kolmekordistunud. Merealuste ühenduste puhul on veealune kaabel või torustik vaid üks osa terviksüsteemist. Haavatavateks osadeks on lisaks veel kaablite ja torustike maismaa ühenduspunktid ning juhtimissüsteemid. Hiinal ja Venemaal on küll võime merealuseid sidekaableid kiiresti ja odavalt lõhkuda, ent seni ei ole tahtlik sabotaaž uurimises tõendamist leidnud. Venemaa varilaevastiku alused on vanad ning tavaolukorras need utiliseeritaks. Nende meeskonnad on vähese kogemuse ja väljaõppega ning

- sageli ka hooletud. Lisaks taristu lõhkumisele kujutab varilaevastik ka võimalikku keskkonnakatastroofi ohtu.

- Veealuste kaablite kahjustamised on ka tulevikus meie vetes võimalikud. Kõik Läänemere-äärsed riigid teevad aktiivselt koostööd, et laevaliiklust ja aluste tegevust jälgida, võimalikele intsidentidele kiirelt ja otsustavalt reageerida, süüteo tahtluse kohta tõendeid koguda ning lõhkumiste toimepanijad vastutusele võtta.

- Venemaa on agressorina näidanud, et energiataristu on ühiskonna vastupanuvõime ja moraali langetamisel ründeobjekt. Lisaks on taristu vastu suunatud rünnakustrateegiate osadena levinud ka küberrünnakud. Küberrünnakutega suudetakse andmevooge oluliselt häirida, häkkides võrguhaldussüsteemidesse, mida eraettevõtted kasutavad kaableid läbiva andmeliikluse haldamiseks.

- Elutähtsa taristu omanikud peavad füüsilist ja digitaalset vastupanuvõimet hoidma ja tugevdama. Jätkuvalt külastab arvestatav hulk elutähtsa teenuse osutajate töötajatest regulaarselt Venemaa Föderatsiooni, kuigi Eesti riik soovitab seda täielikult vältida.

TEGEVUSED

- Majandusjulgeoleku nurgakiviks oleva energiajulgeoleku parandamisel astuti 8. veebruaril 2025 ajalooline samm, kui Balti riigid ühendati lahti Venemaa ja Valgevene elektrisüsteemist ning sünkroniseeriti edukalt Mandri-Euroopa elektrisüsteemiga.

- Kriisivalmidust tuleb hoida ja pidevalt treenida, sest agressorriigist koordineeritud hübriidrünnakute oht taristule on jätkuvalt olemas. Elutähtsa taristu omanikud peavad füüsilist ja digitaalset vastupanuvõimet hoidma ja tugevdama.

- Elutähtsa teenuse osutajad peavad teenuse toimepidevuse tagamist planeerima, riske hindama ja koostama plaane toimepidevuse taastamiseks. Samuti on elutähtsa teenuse osutajatel kohustus kontrollida olulisi ülesandeid täitvate töötajate karistusandmeid. Elutähtsa teenuse osutajad peavad lisaks teavitama elutähtsat teenust korraldavat asutust elutähtsa teenuse planeerimatust häirest, katkestusest või selle ohust.

- Kaitsepolitseiamet on lisaks tavapärastele tegevustele partnerina aidanud suurendada elutähtsa teenuse osutajate teadlikkust, et osataks märgata ja teadvustada oma haavatavusi, mis on seotud tarneahelate, turvalahenduste puuduliku järgimise, nõrga küberhügieeni või töötajast tulenevate sisemiste ohtudega.

- Euroopa Liit ja NATO on intensiivistanud kriitilise taristu, sealhulgas veealuse taristu kaitse alast

- koostööd pärast Venemaa Ukraina-vastase täiemahulise agressioonisõja algust. Praeguseks on Ühendkuningriiki NATO mereväejuhatuse (MARCOM) juurde loodud NATO kriitilise merealuse infrastruktuuri turvalisuse merekeskus, samuti on loodud NATO ja Euroopa Liidu kriitilise infrastruktuuri vastupidavuse töörühm jt koostööformaadid. Kuna nimetatud koostöö valdkond on suhteliselt uus, tuleb selle toimimiseks järgnevatel aastatel konkreetsed võimed veel luua.

Ava kõik

Loe veel

Eesti rahvusvahelises julgeolekukeskkonnas 2025, Välisluureamet avaneb uues vahekaardis

Aastaraamatud, Kaitsepolitseiamet avaneb uues vahekaardis

Julgeolekuohud Balti riikide merealuste ühendustega seotud kriitilisele taristule, Sisekaitseakadeemia avaneb uues vahekaardis

Elutähtsad teenused, kriis.ee avaneb uues vahekaardis

Viimane uuendus 11.11.2025